

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради щодо
присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка Міністерства освіти і науки України, м. Суми, ухвалила рішення щодо присудження ступеня доктора філософії Чжан Є з галузі знань 02 Культура та мистецтво на підставі прилюдного захисту дисертації «Звукообраз валторни в ансамблево-оркестровій інтерпретації» за спеціальністю 025 Музичне мистецтво 30 жовтня 2025 року.

Чжан Є, 1992 року народження, громадянин КНР, освіта вища.

У 2021 році закінчив Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя і отримав повну вищу освіту зі спеціальності «Музичне мистецтво» та здобув ступінь магістра.

З вересня 2022 року і дотепер навчається в аспірантурі Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка на спеціальності 025 Музичне мистецтво.

Дисертація до захисту подається вперше.

Дисертація виконана в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка.

Науковий керівник – Устименко-Косоріч Олена Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства, доктор педагогічних наук, професор, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, директор Навчально-наукового інституту культури та мистецтв.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, який містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне

значення для певної галузі знань, а саме: вперше розглянуто валторнове інструментальне мистецтво з огляду на специфіку звукообразу в ньому як об'єкті всебічного історико-теоретичного аналізу; схарактеризовано звукообраз крізь призму валторнового мистецтва; з'ясовано взаємозв'язок китайської та європейської валторнової музики в контексті інтеграційних процесів; висвітлено синтез китайських національних традицій зі світовим музичним досвідом шляхом стилістичного аналізу взірців китайської валторнової музики в ансамблево-оркестрових інтерпретаціях; введено до наукового обігу маловідомі твори китайської ансамблево-оркестрової музики для валторни, які демонструють особливу специфіку звукообразу цього інструмента; уточнено наукові положення щодо історико-культурних та жанрово-стильових особливостей китайської валторнової інструментальної музики; подальшого розвитку набули наукові уявлення про специфіку звукообразу в духовій інструментальній музиці; виконавські підходи щодо втілення звукообразу валторни в китайській духовій музиці.

Проблематику, теоретичні та практичні результати дисертаційного дослідження Чжан Є викладено у 7 одноосібних публікаціях, зокрема: 3 статті у виданнях, затверджених МОН України як фахові, 4 праці – апробаційного характеру.

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Ye Zhang. Natural and chromatic horn in the orchestral music of the 19th century. *Актуальні питання гуманітарних наук*. / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 81. Том 1. С. 105 – 109. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/81-1-16> https://aphn-journal.in.ua/archive/81_2024/part_1/18.pdf

2. Чжан Є. Валторнове виконавство в контексті музично інтерпретаційних процесів. *Музикознавча думка Дніпропетровщини: збірник*

наук. статей. Дніпро: ГРАНІ, 2024. Вип. 27 (2) 191 - 200
file:///D:/Downloads/PDF%20(3).pdf <https://doi.org/10.33287/222452>

3. Zhang Ye. Peculiarities of performing technique development in French horn art. *Fine Art and Culture Studies*. 2024. № 5. С. 113–119. doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-5-15>
<http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/art/article/view/2020/1902>

Опубліковані праці апробаційного характеру

4. Чжан Є. Творчі підходи у музичній інтерпретації : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта для XXI століття: виклики, проблеми, перспективи», 26 грудня, 2024 р. С. 150 – 152.

5. Чжан Є. Валентин Марухно як видатний представник української валторнової школи. VIII Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених, аспірантів та магістрантів «Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір». 7 листопада 2024 року Київ 2024. С. 380 – 381.

6. Чжан Є. Особливості інтерпретації на валторні в оркестровій музиці. Сила мистецтва: музичні, театральні та мистецтвознавчі артикуляції: матеріали IV Черкашинських читань, 6–7 груд. 2024 року / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського; ред. М. О. Дербас. — Суми : Триторія, 2025. 421 – 429.

7. Ye Zhang. Musical-instrumental art in the renaissance era. Ювілейна палітра 2024 : збірник статей за матеріалами VIII всеукраїнської науково-практичної конференції (11-12 грудня 2024 року). – Суми : ФОП Цьома С.П., 2025. С. 160 – 164.

Кількість, обсяг і зміст праць відповідає вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

1. Зав'ялова Ольга Костянтинівна, доктор мистецтвознавства, професор, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, завідувач кафедри музикознавства та культурології – рецензент.

Дякую, Олександрє Григоровичу. Я хочу ще раз констатувати, що дослідження Чжан Є є дуже цікавим за змістом, відповідним до оформлення за вимогами. В ньому і методологічна основа, методологічна база, і наукова новизна, і практична цінність. Воно якби так на поверхні. І все абсолютно логічно і струнко вистроєно в дисертації за тим змістом, який ми розглядали сьогодні на засіданні. Тому я буду підтримувати цю роботу і голосувати за присудження Чжан Є ступеня доктора філософії зі спеціальності 025 Музичне мистецтво. Дякую.

Зауваження подано в рецензії.

2. Єрьоменко Андрій Юрійович, кандидат мистецтвознавства, доцент, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, завідувач кафедри музичного мистецтва – рецензент.

Дякую, шановний Олександрє Григоровичу. Шановні члени спеціалізованої вченої ради, представлене до захисту дисертаційна робота присвячена актуальній та важливій проблемі сучасного музикознавства – вивченню звукообразу волторни в контексті ансамблево-оркестрового виконавства. Актуальність обраної теми безперечна. У роботі чітко окреслено об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження, що свідчить про високий рівень методологічної культури автора. Дисертант застосовує комплексний підхід, поєднуючи аналітичний, історично-стильові та інтерпретаційні методи, що дозволяє розкрити феномен звукообразу волторни у різних стильових і жанрових аспектах. Серед безперечно наукових здобутків варто відзначити: системно узагальнено роль волторни в еволюції оркестрового мислення від класичної доби до сучасності; розкриття специфіки ансамблевої взаємодії волторни з іншими духовими і струнними інструментами; глибокий аналіз інтерпретаційних аспектів у творчості провідних композиторів та виконавців;

осмислення категорії «звукообраз» як музично-естетичного феномену, що поєднує акустичний, емоційний і симентичний аспекти звучання. Дисертація відзначається цілісністю структури, логічною послідовністю, високою культурою наукової мови. Автор демонструє глибоке знання виконавської практики, оркестрової літератури та сучасним теоретичним інструментарієм. У цілому дисертаційна робота є завершеним самостійним науковим дослідженням, що вирізняється науковою новизною, теоретичною глибиною та практичною значущістю. А її автор, Чжан Є, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 Музичне мистецтво. Дякую.

Зауважень немає.

3. Громченко Валерій Васильович, доктор мистецтвознавства, професор, Дніпровська академія музики, проректор з наукової, творчої та міжнародної діяльності – опонент.

Дякую, шановний голову, за надане слово. Як я вже підкреслював - це безумовно найбільш позитивна з мого бачення ансамблево-оркестрова спрямованість даної наукової праці, що на сьогодні є доволі рідкісним явищем у царині духового музикознавства. Поміж іншого я ще відзначу такий винятково позитивний аспект, як надзвичайно широка палітра складання матеріалу дослідження. Адже Чжан Є обіймає дуже широкий пласт валторнових композицій, представлених різними культурно-історичними періодами. Це, дійсно, дає ознаку якості праці, адже широкий об'єм того художнього репертуару, яким користується, який аналізує дисертант, він дає роботі надзвичайно вагомої фундаментальності дослідження. Тут означу і вагомий міждисциплінарний аспект. Адже поміж безумовно домінуючого вектору музичного мистецтва ми маємо також казати і про важливість роботи у таких царинах, як: музична педагогіка, музична естетика, безумовно, тут і культурологія, тут і інструментобудування, яке представлено аналізом багатьох різновидів валторни в широкому спектрі її органологічних,

конструкційних удосконалень. Також, безумовно, позитивною ознакою є і домінанта на музичній культурі Китаю, де розглядається валторна в інтонаційно-фактурних аспектах і, безумовно, відбувається поєднання (такий місток) європейських традицій з інструментальною музикою Китаю на прикладі вивчення дослідження валторни. Безумовно, це дійсно дуже провідний і потужний плюс в означення позитивності даної праці. І можливо найбільш фундаментальний позитивний вектор - це означення музичної категорії звукообразу в контексті валторнового мистецтва. Адже цілісність, яка стоїть за пізнанням, усвідомленням звукообразу інструмента, вона безумовно підтягує різноманітні означення художньо-виразової палітри: образності, звукових, інтонаційних, тембрально-динамічних, артикуляційно-штрихових особливостей інструмента і дає ось такий цілісний контент усвідомлення звукообразу саме валторни як певного взірця, який означається в усвідомленні музиканта, зокрема, Чжан Є як виконавця, науковця. І я також маю надію як в майбутньому також і музиканта-викладача. Тому моя означення цієї праці надзвичайно є позитивним. Я буду голосувати за присвоєння Чжан Є ступеню доктора філософії зі спеціальності Музичне мистецтво. Дякую.

Зауваження подані у відгуку офіційного опонента.

4. Палій Ірина Олегівна, кандидат мистецтвознавства, Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського, старший викладач кафедри оркестрових духових та ударних інструментів – опонент.

Дякую, шановний Олександр Григорович за надане слово. Я хочу погодитись з шановним Валерієм Васильовичем, який влучно зауважив, що, дійсно, ансамблева практика на духових інструментах в нас в українському музикознавстві висвітлена. Дуже обмаль робіт, присвячених цій проблематиці, цій темі. Тому я вважаю дисертацію Чжан Є беззаперечно актуальною. Вважаю, що це самостійне наукове дослідження, яке вирізняється концепційною

цілісністю, коректним методологічним інструментарієм і переконливою аргументацією. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення отриманих результатів підтверджені логікою викладу і узагальненнями у висновків до розділів. Вважаю, що дисертація: «Звукообраз валторни в ансамблево-оркестровій інтерпретації» за змістом, обсягом виконаної наукової роботи та рівнями опрацювання проблематики відповідає вимогам МОН України стосовно дисертації на здобуття ступеня доктора філософії, а її автор Чжан Є заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 02 Культура і мистецтво за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

Зауваження наведені у відгуку офіційного опонента.

5. Стахевич Олександр Григорович, доктор мистецтвознавства, професор, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, професор кафедри музикознавства та культурології – голова ради.

Шановні колеги, дозвольте і мені висловити декілька прикінцевих констатацій, узагальнити хід захисту та конкретизувати позитивні боки дисертації, що є обов'язковим для нашої оцінки якості виконаного дослідження. У дисертації представлена широка концепція звукообразу валторни за темою ансамблево-оркестрової інтерпретації музичного інструменту в процесі еволюції конструкції, тембрової палітри в музичному мистецтві. Важливим наголошується історико-культурні умови формування тембрового звукообразу, його інтерпретація у виконавстві. Автор вдало розкриває методичні засоби гри тембру при акустичній звучності, ефекти колористики, сонористики, новітні композиційні техніки щодо валторни. Аналізуються музичні твори композиторів ХХ початку ХХІ століття. Висновок: актуальність, наукова новизна та практичне значення результатів у дисертації вирішені автором на високому аналітичному рівні. Є всі підстави підтримати дисертанта. Він заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії. Я також голосуватиму і підтримаю цю дисертацію, і дисертанта

Зауважень немає.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає,

«Утрималися» - немає

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Ван Лівень ступінь доктора філософії з галузі знань 02 Культура та мистецтво за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

Голова спеціалізованої вченої ради
доктор мистецтвознавства,
професор

Олександр СТАХЕВИЧ